

Безпечний
простір

Як вчителю реагувати на ситуації булінгу

За фінансової підтримки

**Швидка та доречна
реакція вчителя на
ситуацію булінгу дає
дітям почуття безпеки і
захищеності, допомагає
зрозуміти, що
насильство неприйнятне.**

Як тільки вчитель побачив або дізнався про булінг, варто:

- Негайно втрутитись і зупинити насильство: булінг не можна ігнорувати.
- Зберігати спокій та бути делікатним, не примушувати дітей публічно говорити на делікатні теми. Краще розмовляти наодинці або з кількома дітьми.
- Уникати слів «жертва» та «агресор» – це призводить до стигматизації.
- Не ставати на чийсь бік або викликати почуття провини щодо дитини, яка потерпає від цькування. Інакше закріплюватиметься поведінка жертви.
- Пояснювати, які дії є насиллям і чому їх необхідно припинити.
- Не вимагати публічних вибачень. Це може загострити ситуацію.
- Допомогти дітям зрозуміти, що булінг – це насильство і що він завдає шкоди.
- Показувати приклад ставлення до інших із добротою і повагою.

Як спілкуватися з учнями, які цькують інших

- **Проводити політику нетерпимості й протистояння цькуванню в класі.** Але це не означає покарання і репресій тих, хто переслідує інших. Припинення булінгу через вияв більш владної сили не вирішить проблему, оскільки це закріплюватиме думку дітей, що правий той, хто сильніше і в кого більше влади

- **Не вважати і не називати дітей, які булять інших, «хуліганями» чи «майбутніми злочинцями».** Булінг – це поведінка дитини, а не її особистість. А поведінка може змінюватись.

- У спілкуванні з такими дітьми важливо **ставитися до них з повагою і прагнути допомогти їм зрозуміти, що булінг завдає фізичного та емоційного болю** іншій дитині, що деякі речі можуть здаватися смішними і невинними, проте вони завдають великої шкоди іншим.

- Дитині, яка булить інших, увага та допомога потрібна не менше, ніж тій, яка потерпає від булінгу. **Важливо розуміти, які потреби стоять за поведінкою цькування,** – потреба в лідерстві, увазі однолітків, прагнення до сили – і **допомогти дитині зрозуміти, що саме вона отримує через свої дії, як може це робити в прийнятний спосіб.** Побудувати таку розмову можуть допомогти навички емоційного діалогу.

Що варто\не варто робити у розмові з учнями, які цькують інших

У розмові з дитиною, яка цькує інших вчителю варто:

- ✓ Відкрито сказати про те, що відбувається, і запитати, як дитина ставиться до своїх дій. Відповіддю може бути «Так роблять усі» або «Він сам винен».
- ✓ Уважно вислухати і пояснити, що дії дитини є переслідуванням інших, тому ви не терпітимете це надалі.
- ✓ Твердо і наполегливо, але не агресивно, попросити дитину зупинити цькування.
- ✓ Сказати дитині, що ви готові їй допомогти змінити поведінку і триматимете з нею зв'язок.

У такій розмові не варто:

- ✗ Погрожувати і карати дитину.
- ✗ Намагатися викликати співчуття до дитини, яку булять, повертаючи увагу до її емоційних переживань.

Як допомогти дітям, які потерпають від цькування

- Переконайте дитину говорити про епізоди цькування дорослим – учителю і батькам

Діти, яких булять часто мовчать через страх, що їхні скарги погіршать ситуацію і булери мститимуться. Важливо переконати дитину, що єдиний спосіб зупинити такі дії – це залучити когось впливовішого, ніж ті, хто переслідує. Вчитель, який дає цю пораду, може запропонувати дитині уявити, що життя, зрештою, стане краще, якщо він/вона погодиться з планом дій, який може зробити життя дещо незручним у короткостроковій перспективі. Можна також навести таку аналогію: коли дорослим хтось погрожує, вони звертаються в поліцію. Одна з функцій вчителів (як і поліцейських) – оберігати і захищати.

- Ви не може обіцяти, що дитина, яка переслідує, не мститиметься, але можете пообіцяти уважно стежити за ситуацією і попросити батьків та інших дорослих зробити те саме, щоб запобігти цьому.

- Тримайте в полі уваги дітей, яких переслідують, і допомагати їм почуватися впевненіше.

Є різні способи підвищити самооцінку. Можна залучати дітей в позакласні заняття, що розвивають стосунки і зближують дітей, які мають схожі інтереси. Якщо такі діти досягають успіху у виконанні різних завдань, підвищується самооцінка. Корисними можуть бути участь у рольових виставах, публічних виступах, спортивних заняттях, творчих справах і конкурсах.

Спілкування між батьками дітей, яких переслідують, і дітей, які переслідують, також може допомогти, але ефект такого підходу залежить від індивідуальних особливостей всіх учасників та конкретних обставин. Учитель може виступати як неупереджений спостерігач на цих зустрічах і повинен бути присутнім, якщо це можливо, щоб забезпечити баланс і бути частиною рішення.